

A helyi identitást meghatározó épített örökség alkalmazása a szabadtérépítészetben

A zebegényi Petőfi tér megújítási koncepciója

Tuskán Vivien

Tájépítész mérnöki mesterképzési szak, nappali tagozat

MATE - Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet

Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék

Belső konzulens: Dr. Eplényi Anna

Miként jeleníthető meg, hogyan használható fel a helyi identitást is meghatározó épített örökség a kortárs szabadtértervezés gyakorlatában? – így hangzik dolgozatom központi kérdése. Kutatásom célja az volt, hogy bemutassam, hogyan válhat az örökség élővé, milyen módon elevenedhetnek meg letűnt korok szellemi és kulturális értékei a tájépítészeti tervezés által.

Olyan, már megvalósult szabadtérépítészeti, építészeti projekteket mutattam be, melyek jógyakorlatokként sorakoztathatóak fel, és inspirálóak lehetnek a tervezésben. A példákban feltárt módszer és szemlélet birtokában egy gazdag örökséggel rendelkező település, Zebegény főterére készítettem megújítási koncepciótervet. A tervek elkészítéséhez elengedhetetlen volt a település, kiemelten a tér alakulástörténetének teljeskörű feltárása, az egyes történeti rétegek megismerése, amely így szintén a kutatásom részét képezte. A példák vizsgálata során láthattam, hogy a hely szellemével együttműködő, a hely adottságaira, értékeire, örökségére építő tervezés képes hiteles, maradandó terek létrehozására. A projektek rendszerint örökségi elemtípusok eltérő kombinációival dolgoztak, mégis elmondható, hogy az egyes elemek tudatos alkalmazásával egy-egy mélyen a helyi adottságokban gyökerező, tájba illeszthető alkotás jött létre. A kutatás során nyert tapasztalatok, a vizsgálat alapján kirajzolt tervezési metodika adta a zebegényi Petőfi tér megújítási koncepciójának elméleti, valamint módszertani alapját. A projekt célja nem pusztán a tér funkcionális szempontok mentén történő, fizikai megújítása volt, hanem a helyi épített örökség felhasználása révén egy identitásteremtő- és hordozó helyszín megalkotása. A főter megújítása során a helyi identitást meghatározó elemek, többek között a népi építészeti motívumok, jellemző formák, a helyben fellelhető természetes anyagok kortárs értelmezésben kerültek megjelenítésre, ezáltal erősítve a tér kulturális kontinuitását. A Petőfi tér így egy olyan helyé válik, ahol múlt és jelen találkozik a táj és az ember szerves egységében.

Dolgozatom eredményei rámutatnak arra, hogy a tájépítészet interdiszciplináris jellege révén több, mint pusztán funkcionális téralakítás. Szakmánk egyik legfontosabb feladata, hogy saját eszközkészletével megerősítse a helyhez való kötődést és a közösségi emlékezetet.